

УДК 339.564(477): 339.743.053.3

Олійник А.А.кандидат економічних наук,
асистент кафедри міжнародних економічних відносин,
Київський національний торговельно-економічний університет**Oliinyk Andrii**

Kyiv National University of Trade and Economics

ДЕВАЛЬВАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕКСПОРТ-ПРОМОУШН ЗА УМОВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ¹

У статті розглянуто особливості використання девальвації у просуванні експорту країн світу. Узагальнено практику застосування девальваційної політики та визначено її ефективність на різних етапах глобалізації. Здійснено компаративний аналіз валютного курсу та показників зовнішньоторговельних операцій країн, що розвиваються, а також країн на пострадянському просторі. Констатовано особливості результативності девальвації залежно від рівня імпортозалежності національної економіки. Узагальнено значення участі іноземної доданої вартості у промисловому експорті національних економік. Визначено заходи, відповідно до яких може бути досягнуто оптимальне застосування девальвації з метою експортного просування вітчизняних виробників України, що полягають у знятті експортних обмежень, посиленні ролі НБУ у забезпеченні довіри експортерів, зростанні номінальних доходів населення.

Ключові слова: експорт-промоушн, девальвація, імпортозалежність, ланцюги доданої вартості, глобалізація.

Постановка проблеми. За умов глобалізації посилюються можливості країн у забезпеченні сталого розвитку, в тому числі завдяки участі у міжнародній торгівлі. Разом із можливостями зростають і загрози через надмірну відкритість та взаємозалежність країн, так як нестабільне світове фінансове середовище може бути продуцентом кризових явищ національних економік.

Реалізація експортного потенціалу країн зі слабким внутрішнім ринком на сьогодні є ключовим для економічного зростання. Сьогодні з метою підтримки експортних можливостей країни об'єднуються в регіональні угруповання, з'являються нові торговельні угоди, зростає напруга у торговельних відносинах між провідними країнами у формі накладення тарифних та інших бар'єрів.

В таких умовах країни прагнуть розширювати спектр можливих інструментів з метою експортного просування власних виробників. Традиційним інструментом посилення експортного потенціалу національних економік була і залишається валютна політика, що хоча і видозмінилась через інструменти м'якого стимулювання в рамках грошово-кредитних заходів, тим не менше продовжує відігравати важливу роль.

Базою валютної політики залишається девальвація, що особливо визначальну роль відіграє для країн, що розвиваються, зі слабким внутрішнім ринком як можливість завоювання зовнішніх ринків та

вирівнювання торговельного балансу. Для України питання девальваційної політики актуалізується необхідністю забезпечення конкурентоспроможності національної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Необхідність дослідження особливостей реалізації інструментів експорт-промоушн, зокрема валютної політики розглядалася багатьма вченими. Зокрема, К.С. Пугачевською досліджено заходи та інструменти експорт-промоушн на зовнішніх ринках, Л. Кава розглядає ефективність девальвації на забезпечення зростання національної економіки, І.В. Співак узагальнює досвід Китаю у використанні валютних важелів для забезпечення національних інтересів. Серед інших науковців, які займалися зазначеною проблематикою, варто виділити Т.М. Мельник, О. Каттанео, Дж. Герефі, К. Старіц, С. Ахмед, М. Аппендіно, М. Рута та ін.

Формулювання цілей статті. Метою статті є визначення особливостей та ефективності впливу девальвації національної валюти на політику експорт-промоушн та експортну складову зовнішньоторговельних операцій країн світу на сучасному етапі розвитку.

Виклад основного матеріалу. Інструментами експорт-промоушн виступають заходи створення сприятливих геополітичних і торговельно-економічних умов для підприємств-експортерів, лібералізація валютного, податкового і адміністративного регулювання експорту,

¹ Роботу виконано в межах НДР «Експорт-промоушн України в умовах дестабілізації глобальних торговельних регуляторів» (номер державної реєстрації 0117U007173)

цільові програми розвитку, інституціональне та інформаційне сприяння експорту, заходи фінансового впливу.

Заходи й інструменти експорт-промоушн на зовнішніх ринках можуть бути різноманітними. Важливу роль відіграють заходи лібералізації валютного, податкового й адміністративного регулювання експорту, зокрема в частині послаблення валютних обмежень, а також інституціональне сприяння експорту в частині координації роботи та підтримка міністерств, відомств і інших організацій, що регулюють зовнішньоторговельну політику [3, с. 40].

Особливу увагу заслуговує валютний компонент сприяння експорту країн, що в цілому представлений політикою девальвації. Практика вказує на активне використання девальвації у другій половині 20 ст. та на початку 21 ст. з метою просування експортних компаній. Використання обмінного курсу може слугувати важливим компонентом сприяння експортної політики країни. Наприклад, протягом 1949-1971 рр. обмінний курс ієни був встановлений на рівні 360 ієн за долар, що дало поштовх до економічного зростання. Суттєво недооцінена японська ієна сприяла розширенню експорту [2, с. 15].

Мексиканський досвід експортного просування був частиною державної стратегії розвитку експортного потенціалу країни і базувався на досягненні макроекономічної стабільності за рахунок плаваючого валютного курсу та підтримки девальвованого песо заради уникнення негативних дисбалансів [2, с. 17].

Основою росту китайської економіки 2000-х років була політика заниженого валютного курсу юаню внаслідок чого Китай спромігся забезпечити високі темпи економічного росту та зростання золотовалютних резервів.

Китай агресивно чинить опір зміцненню своєї валюти, хоче підтримати її слабкість, тому що зберігає зростання завдяки слабкій валюті. Прем'єр Державної Ради КНР Вень Цзябао заявляв, що підвищення курсу юаня на 20% у стислі терміни призведе до вкрай негативних наслідків для китайської економіки. При цьому причиною негативного сальдо США в торгівлі з Китаєм Вень Цзябао вважає зовсім не змінний курс юаня, а структуру торгівлі й інвестицій [4, с. 300].

Девальваційна політика окремих країн, що розвиваються, носить неоднозначні наслідки на експорт та сальдо поточних операцій. Так, занижений валютний курс китайського юаня протягом 2000-х років дав можливість позитивному сальдо платіжних операцій стати локомотивом зростання економіки КНР та накопиченню найбільших золотовалютних резервів. З початку 2010-х прослідковується ревальвація китайської валюти та лібералізація валютно-курсового регулювання юаня в рамках сприяння посилення виходу юаня на міжнародному ринку. При цьому відбувалось падіння як частки експорту у ВВП, так і частки сальдо платіжного балансу.

В сьогоденнішніх умовах країни, що розвиваються, проводять політику поступової девальвації власної валюти (наприклад, Бразилія, Мексика, Індія) з метою нарощування та реалізації експортного потенціалу.

Практика показує, що такі дії дійсно можуть привести до уникнення негативного балансу поточного рахунку або ж до його суттєвого обмеження (рис. 1).

Протягом 2015-2018 рр. центральні банки багатьох країн світу проводили політику послаблення національних валют з метою забезпечення переваг експортерам. Така тенденція може призвести до виникнення глобальних валютних воєн та підірвати стабільність функціонування світової економіки, що протягом посткризового періоду з 2008 року характеризується слабким ростом.

Аналізуючи дані на рис 1. помітним є зменшення ролі та ефекту від провадження девальвації на стабілізацію балансу поточних операцій країн світу.

Одним із яскравим прикладом втрати ефекту девальвації на експорт є Японія. Так, з 2013 року банк Японії аналогічно з іншими провідними країнами світу провадив політику «м'якого пом'якшення» з метою стимулювання економіку, що також призвело до зниження обмінного курсу ієни до долара США та євро. Політика слабкої ієни була притаманна протягом другої половини 20 ст. та початку 21 ст. Однак стратегія 2013 року не виправдала сподівань та не забезпечила суттєве економічне зростання та збільшення експорту.

Подібною є ситуація і з країнами Європейського валютного союзу. Програма кількісного пом'якшення 2015 року, що мала на меті стимулювати економічне зростання та експорт єврозони також не досягла своїх цілей. Більш того, економіка єврозони збільшила імпорт товарів та послуг.

Аналізуючи динаміку девальвації країн, що демонстрували найбільші їх темпи, зокрема на пострадянському просторі, можна прийти до висновку про неоднозначність такої політики. Досвід Росії, Білорусі, Молдови, Казахстану, Туркменістану за 2012-2017 рр. свідчить, що девальвація валюти здебільшого призводить до різкого спаду обсягів експорту з невеликим відновленням у короткостроковому періоді. Приклад України є аналогічним (рис. 2).

В умовах глобалізації девальвація уже не може виступати драйвером експорт-промоушн країн. З часу світової фінансової кризи 2008 року результативність девальвації на експортних потенціал країн суттєво зменшився порівняно з докризовими періодами. Так, за даними Світового банку девальвація валют розвинених економік та тих, що розвиваються, протягом 2004-2012 рр. була на 50% менш ефективною щодо зростання експорту, ніж в період до аналізованого [7].

Провадження практики стимулюючої грошово-кредитної політики більшості країн світу характеризується зниженням процентних ставок, тобто, сприяє зростанню вкладенню компаній в боргові цінні папери та послабленням валютного курсу, що стимулює купівлю іноземними покупцями товарів та послуг.

Як свідчить економічний огляд світової економіки фахівцями МВФ у 2019 році найбільшими ризиками, що можуть послабити економічне зростання через інших є невирішений торгівельний спір між США та

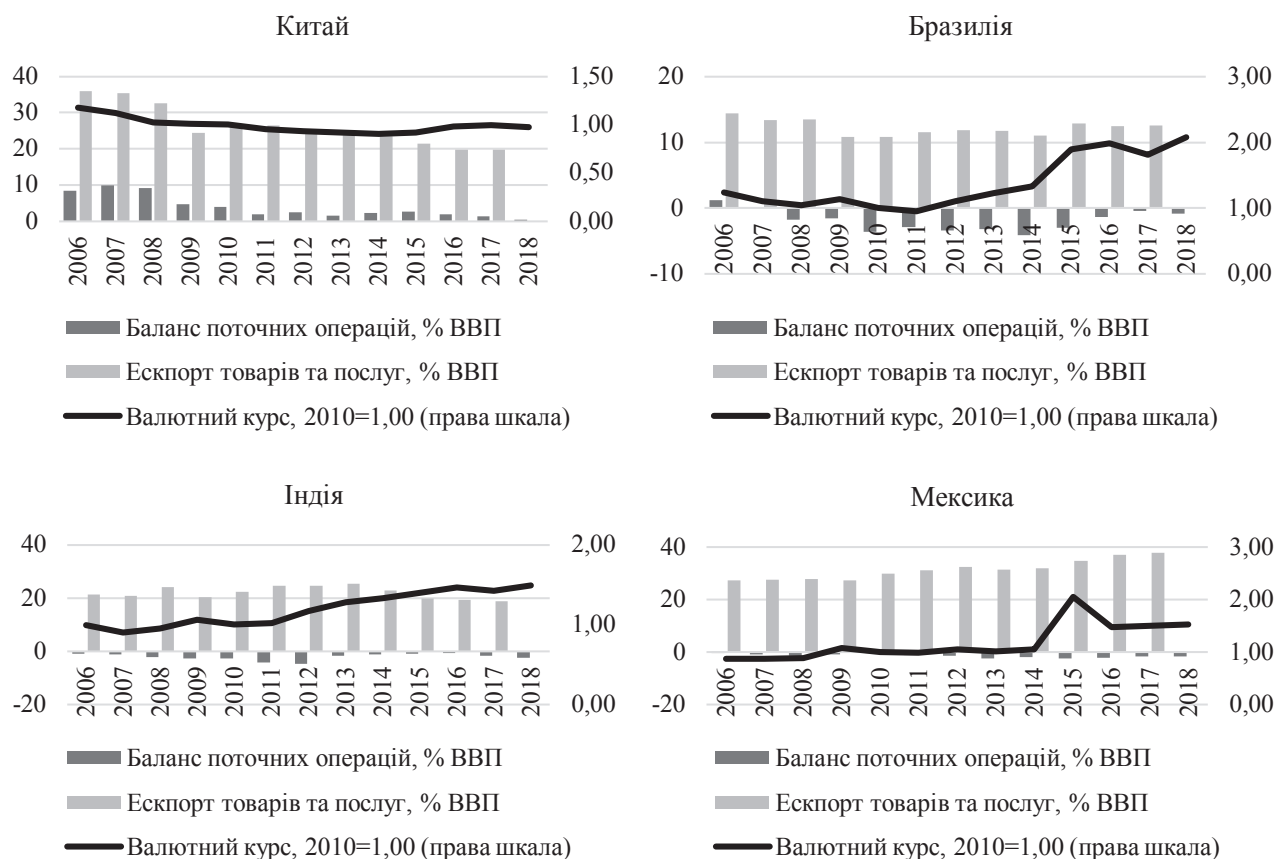

Рис. 1. Валютний курс та окремі показники зовнішньоторговельних операцій Китаю, Бразилії, Індії та Мексики за 2006-2018 рр.

Джерело: побудовано автором на основі [10]

Китаєм. Крім цього, протягом 2012-2018 рр. спостерігається зменшення динаміки зростання глобальної торгівлі, а більшість країн прагне до вирівнювання платіжного балансу [11]. Це, в свою чергу, призводить до того, що замість збільшення представленості вітчизняних виробників на міжнародному ринку, країни, здебільшого, прагнуть до обмеження імпорту.

Таким чином, країни, що девальвують національну валюту та прагнуть забезпечити баланс платіжних операцій, в умовах зниження світової торгівлі та пом'якшення грошово-кредитної політики здебільшого досягають поставлених цілей більшою мірою за рахунок зменшення імпорту, аніж зростання експорту. В таких умовах зростання експорту стає неможливим або обмеженим. З одного боку, девальвація національної валюти зменшує тиск на уряд щодо прийняття рішень про структурні реформи в довгостроковій перспективі, а з іншого – дає змогу забезпечити короткострокову стабільність.

Однією з важливих причин, чому девальвація перестала бути чинником експорт-промоушн є існування ланцюгів доданої вартості (ЛДВ) та імпортозалежність національних економік. Іншими словами, виробники потребують імпорту сировини, матеріалів та енергоносіїв для виробництва товарів.

Ключовою причиною того, що девальвація перестала бути драйвером росту експорту є висока імпортоєм-

ність національної економіки, тобто потреба в значній кількості імпортової сировини, матеріалів та енергоносіїв для виробництва одиниці експортної продукції. Для прикладу, в Україні близько 61,3-69,8% імпортного надходження товарів використовуються для проміжного споживання [1, с. 11].

Висока імпортозалежність галузей економіки нівелює ефект девальвації. Так, національні виробники можуть отримувати переваги від девальвації національної валюти шляхом підвищення цінової конкурентоспроможності. Однак зростання імпортних цін на комплектуючі, сировину, матеріали уже в коротко-, середньостроковій перспективі змусить експортерів підняти ціни на власну продукцію. В таких умовах конкурентною перевагою залишається дешева робоча сила та відповідно трудомікі виробництва на відміну від матеріаломіких.

Крім цього, варто враховувати, що імпортозалежність окремих галузей економіки різниться. А тому ефект від девальвації буде різним в залежності від ступеню імпортозалежності. Високоімпортозалежні галузі в таких умовах можуть або зменшити власний випуск, або ж зумовити її переорієнтування на вітчизняні аналоги.

Важливим фактором, що пояснює зниження результативності впливу девальвації на експорт-промоушн

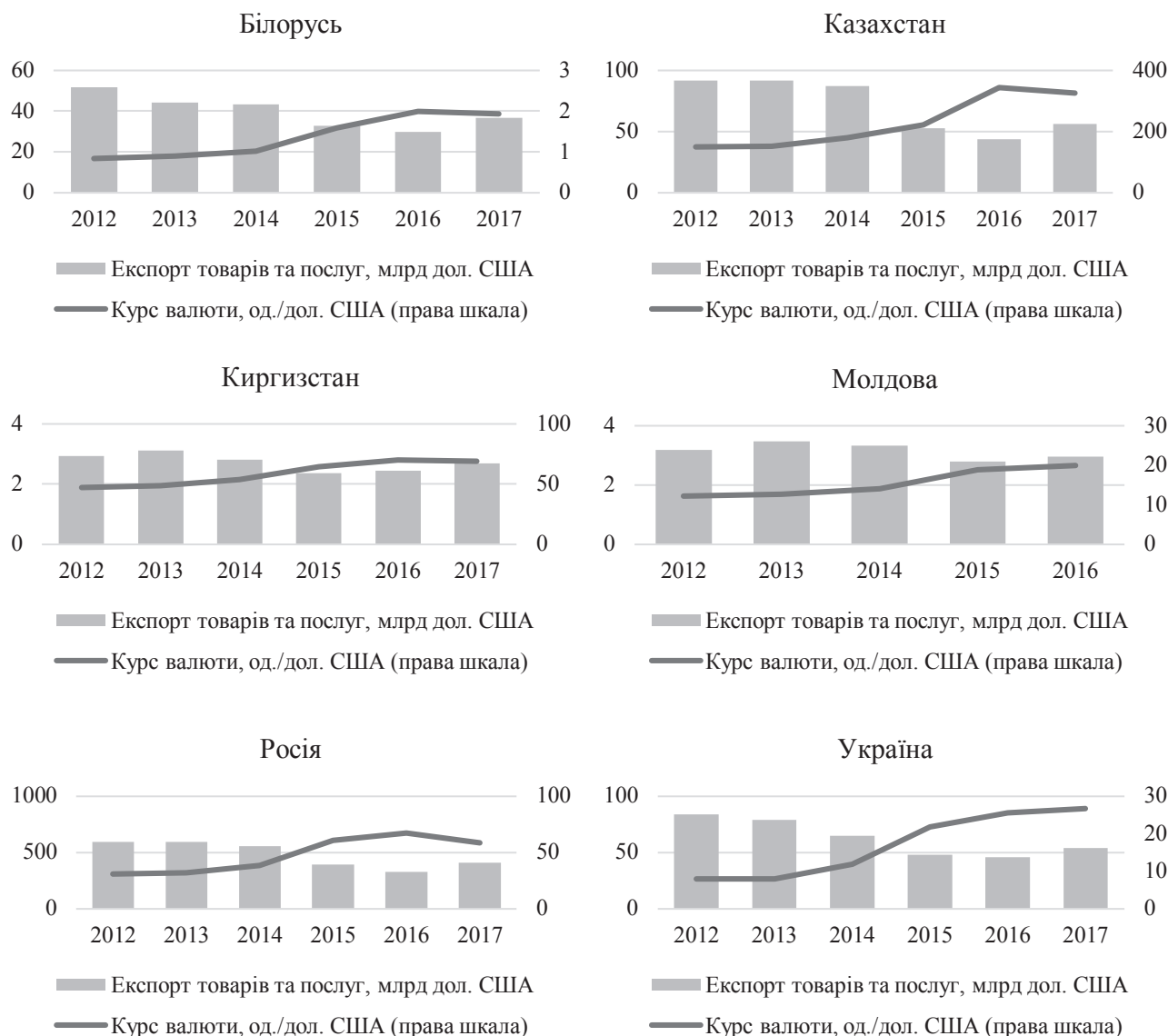

Рис. 2. Динаміка обсягів експорту та валютного курсу окремих країн на пострадянському просторі за 2012-2018 рр.

Джерело: побудовано автором на основі [10]

країн є інтенсивність їх участі у ЛДВ. Протягом останніх двох десятиліть змінилися як обсяги, так і структура торгівлі. Традиційним видом міжнародної торгівлі є те, що кожна країна виробляє готову продукцію, яка потім експортується споживачам в іншій країні. Цей вид торгівлі, однак, становить лише 30% від загального обсягу торгівлі товарами та послугами. Станом на 2016 рік 70% міжнародної торгівлі включають різні операції, в яких послуги, сировина, деталі та компоненти обмінюються в глобальних ЛДВ між країнами, перш ніж вони будуть включені в кінцеві продукти, які поставляються споживачам по всьому світу [9, с. 1]

Розвиток ЛДВ у 21 столітті став основним драйвером зростання світової торгівлі, однак висока частка імпорту у виробництві експортних товарів блокує можливість використання девальвації як інструменту поживлення експортних можливостей.

Хоча глобалізація виробництва зростала в багатьох країнах ОЕСР та країнах, що розвиваються, з кінця 20-го століття, є ознаки того, що ця тенденція уповільнилася в останні роки. Наприклад, приблизно з 2011 року частка іноземної доданої вартості в експорті поступово зменшилася для багатьох великих економік. Це зниження було найбільш вираженим для Китаю, і в меншій мірі у для США. Зростання внутрішнього джерела постачання проміжних ресурсів відіграє певну роль, хоча важливо відзначити, що коливання цін на сировинні товари (наприклад, сиру нафту) також можуть вплинути на ці тенденції.

Деякі країни ОЕСР та G20, зокрема Аргентина, Китай, Індонезія та Ізраїль, зазнали значного зниження частки іноземної доданої вартості промислового експорту в період з 2005 по 2015 рік (рис. 3). Проте багато інших відчули зростання, зокрема, Греція, Японія, Нідерланди та Південна Африка [8, с. 1].

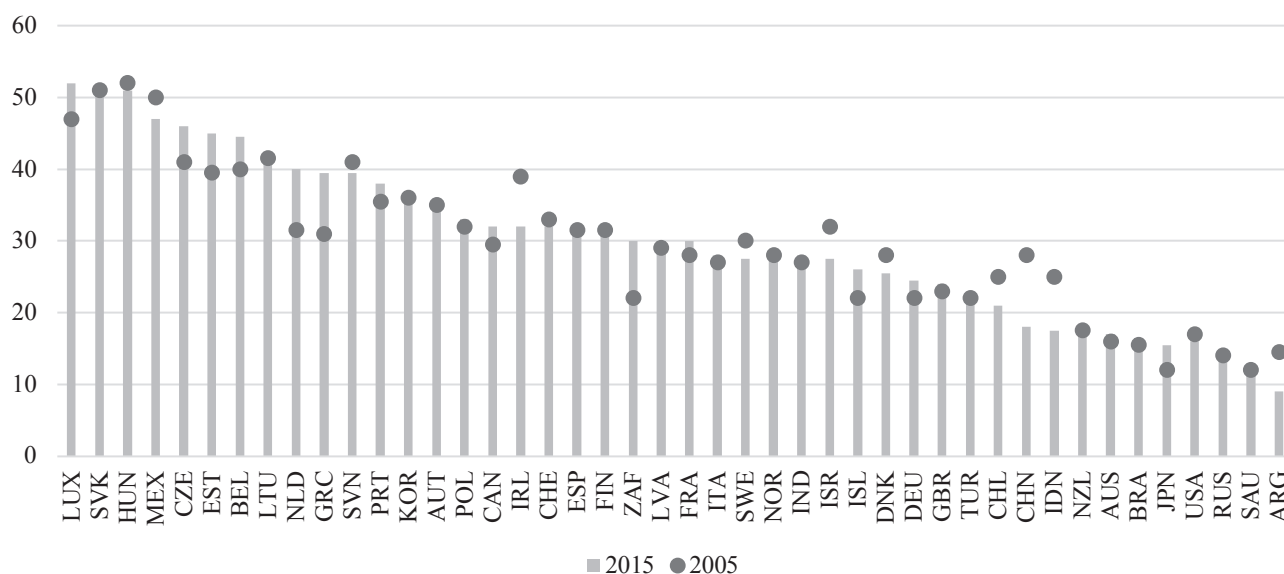

Рис. 3. Частка імпорту у виробництві експортних товарів окремих країн, %

Джерело: побудовано автором на основі [8, с. 1]

Успішний розвиток ЛДВ може бути забезпеченим при наявності сприятливого бізнес-клімату та довгострокової стратегії залучення іноземних інвестицій [6].

На сьогодні існує стійка тенденція поширення ЛДВ у таких сферах, як транспорт, зв'язок та інформаційні технології. Це дає змогу країні активно розвивати власні технології та залучати іноземні інвестиції. Активне зростання імпорту у ЛДВ поширюється на сферу послуг, пов'язану із виробництвом та збутом експортної продукції. Відповідно до дослідження фахівців МВФ досвід 36 країн світу доводить, що еластичність реального обмінного курсу до експорту з 1990-х – на початок 2010-х знизилася з 1,1 до 0,6, чим нівелюється ефект девальвації [5].

Тому девальваційна політика країн може призвести до фінансово-економічних дисбалансів як сусідніх економік, так і країн, що проводить таку політику. Однак, на нашу думку, судячи із тенденцій зменшення частки іноземної доданої вартості промислового експорту, що зумовлена напруженістю торгівельних відносин США та Китаю та валютними війнами в результаті стимулюючої грошово-кредитної політики, роль девальвації як інструменту експортного просування збереже свою роль та зумовить зміну архітектури макрорегіональних виробників і продавців товарів та послуг.

Висновки. Важливою складовою застосування девальвації національної валюти є експортне просу-

вання та забезпечення торгівельного балансу країни. Протягом другої половини 20 ст. валютна політика країн світу здебільшого була направлена на девальвацію національних валют з метою отримання конкурентних переваг.

З початку 21 століття можливість та ефективність від використання девальваційного механізму знизилась практично вдвічі, що пов'язано зі зростанням імпорту у проміжному споживанні та підвищенням іноземної частки у ланцюгах доданої вартості.

В таких умовах використання девальваційного механізму з метою експортного просування вітчизняного виробника є можливим для країн, що мають низький рівень імпортозалежності. Така ж тенденція є характерною для галузевої структури: девальвація зумовлює подорожчання продукції імпортозалежних галузей, а тому пріоритетним є використання протекціоністської політики або ж переорієнтування місця країни у ланцюгах доданої вартості.

В сучасних умовах економіки України використання девальвації не може розглядатися найбільш оптимальним інструментом експортного просування. Для підвищення ефективності девальвації необхідним є зняття експортних обмежень, посилення ролі НБУ у забезпечення довіри експортерів до регулятора та розширення внутрішнього ринку шляхом зростання номінальних доходів населення.

Список літератури:

1. Мельник Т.М., Пугачевська К.С. Імпортоспоживання в Україні: масштаби та тенденції. Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2014. № 4. С. 5-19. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknteu_2014_4_2 (дата звернення: 10.06.2019).
2. Політика сприяння експорту. Вип II / Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. Київ, 2014. С. 26. URL: http://www.ier.com.ua/files/publications/Books/2.Export_promotion_policy.pdf (дата звернення: 10.06.2019).

3. Пугачевська К.С. Інструменти експорт-промоушн за умов глобалізації. Проблеми економіки. 2017. №4. С. 36-41.
4. Співак І. В. Валютні перетворення в Китаї – забезпечення національних інтересів в умовах зовнішнього тиску. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Проблеми інтеграції України у світовий фінансовий простір. 2014. Вип. 1 (105). С. 296-306.
5. Ahmed S., Appendino M., Ruta M. Global Value Chains and the Exchange Rate Elasticity of Exports. IMF Working Papers, WP/15/252. 2015. URL: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2015/> (дата звернення: 10.06.2019).
6. Cattaneo O., Gereffi G., Staritz C. Global Value Chains in a Postcrisis World. World Bank. 2010. URL: <https://www.cambridge.org/core/journals/world-trade-review/article/global-value-chains-in-a-postcrisis-world-a-development-perspective-edited-by-olivier-cattaneo-gary-gereffi-and-cornelia-starlitz-washington-dc-world-bank-2010/43BFB756FB1D12973F3282172B1296F6> (дата звернення: 10.06.2019).
7. Kawa L. Countries Looking to Devalue Their Way to Growth Have a Big Problem. HSBC. 2015. URL: www.bloomberg.com/news/articles/2015-09-24/countries-looking-to-devalue-their-way-to-growth-have-a-big-problem-hsbc-says (дата звернення 10.06.2019).
8. The changing nature of international production: Insights from Trade in Value Added and related indicators. OECD. 2018. URL: <https://www.oecd.org/industry/ind/tiva-2018-flyer.pdf> (дата звернення: 10.06.2019).
9. Trade Policy Implications of Global Value Chains. OECD. 2018. URL: <https://www.oecd.org/tad/trade-policy-implications-global-value-chains.pdf> (дата звернення: 10.06.2019).
10. World Bank Data. URL: <https://data.worldbank.org> (дата звернення: 10.06.2019).
11. World Economic Outlook / IMF. 2019. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2019/03/28/world-economic-outlook-april-2019> (дата звернення: 10.06.2019).

References:

1. Melnyk T.M., Pugachevska K.S. (2014) Importospozhyvannia v Ukraini: masshtaby ta tendentsii [Import consumption in Ukraine: scales and trends]. Bulletin of the Kyiv National University of Trade and Economics. No. 4. pp. 5-19. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknteu_2014_4_2 (accessed: 10.06.2019).
2. Institute for Economic Research and Policy Consulting (2014) Export promotion policy [Importospozhyvannia v Ukraini: masshtaby ta tendentsii] Vol. II. p. 26. URL: http://www.ier.com.ua/files/publications/Books/2.Export_promotion_policy.pdf (accessed: 10.06.2019).
3. Puhachevska K.S. (2017) Export-promotion instruments under the conditions of globalization [Instrumenty eksport-promoushn za umov hlobalizatsii]. Problems of the economy. No. 4. pp. 36-41.
4. Spivak I.V. (2014) Currency changes in China – ensuring national interests under conditions of external pressure [Valiutni peretvorennia v Kytai – zabezpechennia natsionalnykh interesiv v umovakh zovnishnoho tysku] Socio-economic problems of the modern period of Ukraine. Problems of Ukraine's integration into the world financial space. Vol. 1 (105). pp. 296-306.
5. Ahmed S., Appendino M., Ruta M. (2015) Global Value Chains and the Exchange Rate Elasticity of Exports. IMF Working Papers. WP/15/252. URL: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2015/> (accessed: 10.06.2019).
6. Cattaneo O., Gereffi G., Staritz C. (2010) Global Value Chains in a Postcrisis World. World Bank. URL: <https://www.cambridge.org/core/journals/world-trade-review/article/global-value-chains-in-a-postcrisis-world-a-development-perspective-edited-by-olivier-cattaneo-gary-gereffi-and-cornelia-starlitz-washington-dc-world-bank-2010/43BFB756FB1D12973F3282172B1296F6> (accessed: 10.06.2019).
7. Kawa L. (2015) Countries Looking to Devalue Their Way to Growth Have a Big Problem. HSBC. URL: www.bloomberg.com/news/articles/2015-09-24/countries-looking-to-devalue-their-way-to-growth-have-a-big-problem-hsbc-says.
8. The changing nature of international production: Insights from Trade in Value Added and related indicators (2018) OECD. URL: <https://www.oecd.org/industry/ind/tiva-2018-flyer.pdf> (accessed: 10.06.2019).
9. Trade Policy Implications of Global Value Chains (2018). OECD. URL: <https://www.oecd.org/tad/trade-policy-implications-global-value-chains.pdf>.
10. World Bank Data. URL: <https://data.worldbank.org> (accessed: 10.06.2019).
11. World Economic Outlook (2019) IMF. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2019/03/28/world-economic-outlook-april-2019> (accessed: 10.06.2019).

ДЕВАЛЬВАЦИЯ КАК ИНСТРУМЕНТ ЭКСПОРТ-ПРОМОУШН В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

В статье рассмотрены особенности использования девальвации в продвижении экспорта стран мира. Обобщена практика применения девальвационной политики и определена ее эффективность на разных этапах глобализации. Осуществлен компаративный анализ валютного курса и показателей внешнеэкономических операций развивающихся стран, а также стран на постсоветском пространстве. Констатированы особенности результативности девальвации в зависимости от уровня импортозависимости национальной экономики. Обобщено значение участия иностранной добавленной стоимости в промышленном экспорте национальных экономик.

Определены меры, согласно которым достигается оптимальное применение девальвации с целью экспортного продвижения отечественных производителей Украины, состоящие в снятии экспортных ограничений, усилении роли НБУ в обеспечении доверия экспортеров, росте номинальных доходов населения.

Ключевые слова: экспорт-промоушн, девальвация, импортозависимость, цепи добавленной стоимости, глобализация.

DEVALUATION AS AN EXPORT-PROMOTION TOOL IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION

Implementation of countries' export potential of is a key to economic growth. Countries are seeking to expand the range of possible instruments for the export promotion of their own producers. Currency policy was and remains the traditional tool for strengthening the export potential of national economies. Devaluation policy plays a crucial role for emerging and developing countries with a weak domestic market as an opportunity to conquer foreign markets and equalize the trade balance. The issue of devaluation policy is actuated for Ukraine by the need to ensure the competitiveness of the national economy. The article considers the features of the use of devaluation in promoting the export of countries of the world. The practice of applying devaluation policy is generalized and its efficiency is determined at various stages of globalization. It is determined that the devaluation policy of individual emerging and developing countries has mixed effects on exports and surpluses of current operations. A comparative analysis of the exchange rate and indicators of foreign trade operations of developing countries as well as countries in the post-Soviet area is carried out. The features of the devaluation efficiency are determined depending on the level of the import independence of the national economy. It is established that under such conditions the use of a devaluation mechanism for the purpose of export promotion of a domestic producer is possible for countries with a low level of import dependence. The value of participation of foreign added value in industrial exports of national economies is generalized. The measures, according to which the optimum application of devaluation for the purpose of export promotion of domestic producers of Ukraine, which is to remove export restrictions, will strengthen the role of the NBU in ensuring exporters' confidence, increase nominal incomes of the population. The study accents attention on the specifics of the effects of devaluation on export promotion taking into account import dependence, foreign added value in manufacturing export and can be applied into national economic policy.

Key words: export-promotion, devaluation, import dependence, value added chains, globalization.